

Försvaret och framtiden

I slutet av september anmälde överbefälhavaren till Kungl Maj:t vad som länge varit känt i försvarsdepartementet, nämligen att vårens försvarsbeslut icke går att genomföra med de anslag som beviljats. Hittills har krigsorganisationen beräknats för ett försvar mot invasion, i olika varianter. Ju mindre och svagare styrkor vi nu får, desto omöjligare blir det att taga upp ett försvar längs våra långa gränser. Illusionen, att man med ett begränsat försvar skall kunna uppnå samma resultat som med ett starkare, finns i varje fall för överbefälhavaren ingen anledning att uppehålla.

Den nedrustning, vars existens försvarsministern länge förnekat, är alltså på väg. Utbildningen försämras inom armén till den grad, att viktiga förband ej blir användbara vid mobilisering. Antalet krigsflygplan minskar, vilket är mindre att säga om eftersom de ökade kostnaderna per plan gör att de flesta länder måste räkna med att antalet enheter skärs ned. Samtidigt får man veta, att ca 2 000 civilanställda inom försvaret måste avskedas. Förmodligen kommer de att omskolas av AMS till yrken, inom vilka de ej finner arbete. Kostnaderna för dem blir desamma, eller högre, medan försvaret förlorar dem.

Överbefälhavarens skrivelse förelåg några dagar innan den socialdemokratiska partikongressen fattade det märkliga beslutet, att regeringens försvarsplanering i fortsättningen skall underställas kongressen innan den läggs fram för riksdagen. Att kongressen samtidigt blickar framåt mot 80-talet och utan någon som helst ut-

redning om konsekvenserna beslöt att Viggen ej skall få någon ersättare, förvånar knappast under omständigheterna. Likaså framstod det som logiskt, att anhängarna av sk civilmotstånd kunde notera framgångar.

Enigheten inom de demokratiska partierna kring försvaret har sedan några år på socialdemokratiskt initiativ betänkligt urholkats. Regeringen vill måhända någonting bättre än vad dess handlande visar, men den förmår inte kontrollera sina vänsteranhängare. Det är uppenbarligen nödvändigt, att en försvarsdebatt åter tagges upp i Sverige. Försvarsledningen måste finna former för en intensifierad försvarsupplysning. Oppositionen måste försöka förklara en väsentlig fråga även för riksdagsledamöter — om sådana som fru Theorin alls vill lyssna. Denna grundläggande fråga är enkel: varför skall vi i dag ha ett försvar?

Vi bör även i fortsättningen hålla vårt försvar starkt för att, om fredspanen upphör, vilket i så fall går snabbt, kunna avskräcka varje tänkbar angripare. Även med nutida resurser är det nämligen ingen barnlek att betvinga ett välförsvarat Sverige. Skulle vi däremot nöja oss med ett starkt reducerat försvar kompletterat med ett civilmotstånd, då blir uppgiften att besätta vårt land så mycket enklare, att den i en given situation kan te sig lockande. Ett civilmotstånd kan överhuvud aldrig bidra till att hindra en invasion. Det kan möjligen åstadkomma besvär för en besättningsmakt, men hur länge besväret varar beror på graden av den brutalitet med

vilken det bryts.

Om vi har ett gott försvar, och om trots detta en stormakt finner att vårt landområde helt eller delvis behövs för dess säkerhet och alltså anfaller oss, då är uppgiften den att stå emot så länge som möjligt. Angriparen kommer att vara mycket starkare än vi, annars skulle han ej angripa. Att vi ensam skulle kunna slå en stormakt är uteslutet; vi kan däremot uppehålla honom en tid. Några bundsförvanter har vi ej. Detta ligger i vår politik, »alliansfrihet i fred». Den tid vi kan stå emot angriparen måste utnyttjas för att skaffa hjälp. Det är denna tid, och ingen annan, som ger en svensk regering spelrum för att hävda vår självständighet. Om vi efter ett svagt motstånd snabbt trängs undan och regeringen kanske behärskar några berggrum eller måste gå i exil, då är vi ingenting värda i ett krig och vår självständighet är ohjälpligt förlorad.

Detta är det enkla sakläget: ju starkare vårt försvar, desto större möjlighet att bevara vår neutralitet när det är krig omkring oss; eller, om vi ändå blir anfallna, att bevara vår självständighet. Sådan är sanningen, som kommer att förbli tills en

allmän avrustning börjar. Vi är skyldiga att sträva efter en sådan och hoppas på att vi får uppleva den, men vägen är lång till det målet.

Det skall gärna erkännas, att efter ett krig och under en internationellt någorlunda stabil period frestelsen ligger nära att säga, att nu behövs inget försvar. Pengarna kan användas till något annat. Säkerligen, men om världen förändras igen, tar återuppbyggnaden tid. Oansvarigt tal om raseri av försvaret på kortaste sikt borde man numera slippa höra åtminstone från de demokratiska partiernas riksdagsledamöter. Att kommunisterna applåderar är en annan sak och har sina särskilda orsaker.

En avvägning av vårt försvar mot långsiktiga behov och resurser är något helt annat och måste alltid göras. Om den nuvarande avvägningen är så klok, därom råder delade meningar. Detta är vad regering och riksdag — alltså inga privata politiska kongresser — har att bedöma och besluta om. Målsättningen, att vårt land åtminstone på vad oss beror skall kunna överleva, kan däremot icke diskuteras.